

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica XXV. Post Trinitatem. Sedebit super sedem Maiestatis suæ: & congregabuntur ad eum omnes gentes: & separabit eos ab inuicem.
Matth. 25.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

tigit? Mox, ait Chrysostomus quasi sacrilegi, rea, fateatur, inter ipem ac metum posita, quasi malleum & incudem. Recreatur voce alia laudata fidei: *Et salua facta est, in punto temporis.*

O medicinam, quæ superat naturam & artem. Quid simile de suo prisci Mercurio, & Aesculapio? Nugæ! Hic est IESVS medicus verus. 1. Ps. 104. Narrate mirabilia Eius. Alibi idem: *Venite, & videte omnes, qui timetis Deum, & narrabo, quanta fecit animæ meæ.* 2. Ita Moyses suo socero Iethro narravit omnia, quæ mira illi Deum præstisset, Exo. 18. 3. Sic Angelus iussit Thobiam cap. 12. *Vos autem benedicite Deum cœli: & narrate omnia mirabilia eius.* Sacramentum enim Regis abscondere bonum est, opera autem Dei reuelare honorificum est.

DOMINICA XXV. POST TRINITATEM.

Sedebit super sedem Maiestatis sue: & congregabuntur ad eum omnes gentes: & separabit eos ab inuicem. Matth. 25.

Moyses, Exod. 19. eduxit ex Aegypto sexies centena millia Israelitarum in desertum Sinai; vbi Legem accipierent, quæ horribili cœlorum cum tonitru, & tubarum sonitu ferebatur. Iesus omnes homines è tumulis euocatos ducet in vallem Iosaphat, vbi sentenciam accipient generalem: quæ terribili cum processa feretur.

Nos circa ea

- I. *De judiciali gladio Christi.*
- II. *De comparatione omnium, ac separazione.*
- III. *De resurrectione omnium.*
- IV. *De diffaritate resurgentium.*
- V. *De loco judiciali.*
- VI. *An & parvuli non baptizati comparebunt.*

PARS I.

De judiciali gladio Christi.

I. Prudentius, aut seuerius nullum *Iudicium* *Dei sapientie & seuerum* iudicium, illo Salomonis, 3. Re. 3. tribunal duodecim leonibus fulto; quod de infante, inter matrem & meretricem controuerso, tulit, sc. cum liqueret, esse dissecandum, & dimidiatum cuique dandum, Christi iudicium extremum isto prudentius erit ac seuerius. Quando sedens pro tribunali, stipatus Cœlitibus, disceptabit Militantem inter & Triumphantem Ecclesiam, de prole Beatitudinis. Tunc exeret gladium iustitiae, & suum cuique distribuet.

De hoc gladio, 1. Psal. 7. *Gladium suum Quia glavibravit, arcum suum tetendit,* 2. Ezech. 21. *adigeretur Egredietur gladius meus de vagina sua ad omnem carnem ab Austro usque ad Aquilonem.* 3. Iob. 19. *Fugite ergo a facie gladii. Quoniam vltor iniquitatum gladius est.* 4. Hunc horruit Ps. 143. & orat. *De gladio maligno eripem me.*

Apot. 1. *Vilus homo, cuius ex ore ancipiti exibat gladius.* Hic est sententia Iudicis, transuerberatura animas & corpora. Atque ut maturet iudicium in impiis, orat Ps. 44. *Accingere gladio tuo superfamur tuum Potentissime.* Væ iis, qui Tradentur in manus gladii. Partes vulpium erant. Rex vero sui latabitur in Deo, & laudabuntur omnes regni corde. Ps. 62.

In iudicio contraprotoplastas, Gen. 3. constituit Deus Cherubinum cum romphaea flammea ad introitum paradisi; qui arceret ingressus. In hoc extremo Ipse gladium in valle Iosaphat; Et ancipitem; quod tum corpora, tum animæ sint damnandæ; quodque tam mortui, quam viui iudicandi.

II. Aciem eius vnicam in viuis sentimus, quæ corpora tangit poenis. Multos corpus serit is sepe perdidit, at nunquam omnes. 1. *gladiis.* In diluvio Gen. 7. omnes, præter octo. 2. In

In Aegypto multos; Exod. 12. Sed tantum primogenitos. 3. In Iericho, Ios. 6. omnes domos; at Raab cum cognatione superstes relictæ est. 4. In Sodoma omnes hauſit; at familia Loth seruata fuit. Genes. 19. In extremo autem Iudicio nemo excipietur.

*In iudicio
eriam ani-
mam.*

Figuræ ita significant. 1. Deus iussit Iosuenbello exscindere Amalecitas; Exod. 17. at stirpitus omnes exscindi noluit: Sed quadraginta post, stabilito Hebræorum regno, Sauli id præcepit; Percute Amalec: & demolire vniuersæ eius, omniaque interfice à viro usque ad mulierem, parvulum, & lactentem. Sæpe hic D E V S triumpfat vitia humana: sed completo electorum numero, finem faciet vniuersæ carnis.

2. Saulis, diu persecutoris, laciniam præscisse sat erat David; 1. Regum 24. cum occidere quiuisset. Demum tamen Saul, non remittens à persecutione insontis, perit in montibus Gelboe cum filiis inglorius. Ita Deus, dum eum hic impij persequuntur peccatis, eos quasi fugit; ac licet perdere posset; sat tamen est aliqua tribulatione hos castigasse. At pertinaces reseruat in montes Gelboe, ad vallem Iosaphat, ibi à Philistis orci mactando. Hoc memorare: & in eternum non peccabis.

P A R S II.

De congregatione omnium ad iudicium: ac Separatione.

Omnis cō-
gregabun-
tur.

I. Omnes ad iudicium congregabitur omnes omnium saeculorum, nationum, aetatum, statuum, conditio- num, Legum Naturæ, Mosaicæ, Gratiae, Ethnicae, Hæreticæ. Matth. 25. Congregabuntur adeum omnes gentes. Magnus hic iudicij districtus. 2. Omnes, 2. Cor. 5. Nos manifestari oportet ante tribunal Christi: Vt recipiat vnuquisq[ue] prout gesit in corpore suo, siue

bonum siue malum. 3. Tuba mirum spargens sonum, per sepulchra regionum, Coget omnes ante thronum.

Terribilis turba: Terribilius hoc Manifestari peccata, & secreta cordium, Non hic folia fici. Gen. 3. ad pudendorum buntur. velationem, Non erunt camelii ad idola Laban asportanda, Gen. 31. 2. Tunc per parietem templi corporis Deus Ezechieli, cap. 8. ostendet omnes abominationes intus latentes.

1. Tunc ibi Patriarchæ, hic Apostoli: Omnes isthie Martyres, &c. consistent, & Angeli in suis choris: Et Iob 52. Non est numerus militum eius: Dan. 7. Millia millium ministra- bunt ei, & decies centena millia assistent ei. 2. Tunc erit exitus ille de Aegypto. Exod. 14. corporum de terra; ut vel rubrum Iudicij mare tranent: aut mari rubro meriti obruantur.

II. Tunc parabolæ euangelicæ imple- Parabolæ
buntur. 1. De X. Virginibus, Matth. 25. quæ impli- tur. corporum lampades resument, cum oleo bonorum operum: sicq[ue] sponso procedent obuiam. At fatuis ianua promerendi quicquam tunc clausa erit; & inutilis penitentia vita peracta. Prudentes vero intrabunt ad nuptias, 2. Tunc Matth. 13. ager semenis boni, & zizania falcempatetur. Hec messores colligabunt ad ignem; istud in horreū coeleste condent. 3. Tunc Matth. 25. Paterfamilias, (qui in regionem longinquam abiens, dedit seruis talenta Crucis, mortisque suæ, & gratiarum; vt in eis negotientur) reuertet; rationem & lucrum exiget; his dicet: Enge serue bone & fidelis, quia in pauca fui sibi fidelis, supra multatate constitutam: intra. Igitur, Eicite in tenebras exterioreas, ibi erit fletus & stridor dentium. 4. Tunc Matth. 25. Pastor bonus oves ab hædis sequestrabit: ipsis in ouile dexteræ, his in heedile sinistræ missis. Hæ parabolæ.

III. Accipe nunc Figuras. 1. Moyses Itemque
Deut. Figuræ.

Tremque
Figura.

Deut. 27. Israelitas distinxeruntur sex tribus, ex honestis matronis, Lia & Rachael natas, constituit in monte Garizim, benedictioni accipiendae: sex alias in monte Hebal, maledicendas: utpote natas ex ancillis & libertinis. Ita Christus ad montem oliveti in valle hinc statuet sex tribus; Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Martyres, Confessores; omnes bene natas: Quem dicit; *Venite benedicti Patris mei.* Ilinic statuet sex alias; Diabolos, Ethnicos, Hæreticos; Iudeos, Christianos impios & Infantes non baptizatos, Quem dicit; *Ite maledicti,* &c. 2. Iosue 8. Cum Leuita cuperent populum benedicere, aut maledicere, Arca statuta est media; populus vtrinque partitus posthac legit omnia verba benedictionis, & maledictionis, & cuncta, quæ scripta fuerunt in Legis Volumine. Arca est Iesus: Angeli, Leuita: Lex, liber vitae, & mortis, &c. 3. In principio, Gen. 1. diuinitus Deus lucem à tenebris. Quo vult Angustia, intelligi, Angelorum bonorum à malis diuisionem. At similiter in Iudicio filij Iustitiae Ioann. 12. à tenebrionibus diuidentur.

4. Nabuchodonosor, Dan. 4. in excidio Solymæ adolescentes forma, ingenio, moribus præstantes elegit, qui coram ipso, absque nævo, essent à mensa, à poculis, à cubiculo; reliquos iussit nexos abripi in captiuitatem, ac venundari. Ita Iesus in iudicio.

P A R S . III.

D e resurrectione omnium.

Resurgent corpora.

I. Ergone reparabuntur corpora, variè perdita? Et vero è puluere faciliter colligit Deus, quam è nihilo crearit. Sed 1. Psalm. 33. *Custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur.* 2. Id Ezechielii, cap. 37. ostendit in agro Deus. Puta ne vivent ossa ista? Ecce, accesserunt ossa ad

osse: unumquodque ad iuncturam suam. Et videt, & ecce super ea nerui & carnes ascenderunt: & extenta est cutis in eis desuper: & ingressus est in eas spiritus, & vixerunt, steteruntque; super pedes suos, exercitus grandis nimis valde. 3. Plane, vt Jonas 8. è ventre ceti: Sic nos è terra reddemur.

II. Tres Pueri, Dan. 3. illæsi ex camino; *Integra.* Daniel, c. 14. viuacior è lacu leonum exiit, quam intrarit. Non vermes, non aues, non ignis, &c. effecerint, quominus integræ resurgamus. 2. Moyses virga petram Simaiticam percussit; Exod. 17. Et Conuerxit petram in flagra, & rupem in fontes aquarum Psalm. 113. Deus potentia sua percutiet terram, mare, &c. & dabunt mortuos suos; *Etrursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum,* Iob. 19.

III. Congregabuntur ante eum omnes: non *Omnium* aliqui, Isa. 13. Visitabo super orbis malo: non ait aliquorum: & contra impios iniquitatem eorum. Iudei legunt, super habitatorum orbis mala. Etiamne Regum, Imperatorum? &c. Alexandri, Cæsaris, &c? Martyrum, Virginum? &c.

At quantum inter proborum ac reproborum corpora discrimen? Ergo 1. Corint. 15. *Canenter tuba mortui resurgent incorrupti.*

Figuris id liquebit. 1. Esther, cap. 8. *Gloriosa.* tenuiter apud Mardochæum educata: (*Anima sic in corpore, eam aggrauante:*) ad Assueri connubium assumpta, *Dei gratiam indepta:* non ingrata nutricia; suæ eum felicitatis participem reddit. Nam mortieripuit: ad quam Aman eum cum Iudeis omnibus addixerat; regifice vestiuit, (*donis glorificationis:*) & secundum à Rege fecit, (Deo.) 2. Dauid, 1. Reg. 17. pascens oves vilibus induitus erat; restante illi Goliatu expugnando. Athoc cæso, in urbem ex agro transmigrat, regie vestitus; generque fit Regis. Sic corpus mortale ingeneretur.

N n ducet

duet immortale; cum mundum, carnemq; expugnarit. Tunc cantabit. Psal. 29. Consideristi faciem meum; & circumdedisti me latitia.

P A R S IV.

De disparitate resurgentium.

Sed nono
mnum glo
rifico.

I. *O* Mnes resurgemus: sed non uno cultu: hi nitido; tetto illi. 1. Quales gemini Rebeccæ, Iacob lœuis, & pilosus Esau. Gen. 25. Ita eadem è terra exhibunt fratres omnes; sed gemini; Iacob itæ, & Elautia. Non sic impii. Psalm. 1. non sic: neque peccatores in consilio instorum. 2. Eadem fornace egrediuntur prunæ; & carbones atri. Sic corpora ex iudicio Dei, iustorum quidem tanquam scintilla in arundineto discurrunt. Sapient. 3. At reproborum: Sicut carbones ad prunas. Proverb. 26. 3. Clarius idem Thren. 4. Denigrata est sicut carbones facies eorum; & non sunt cogniti in plateis: adhæsit curis eorum osibus, aruit, & facta est quasi lignum. 4. Pharao vno in prato vidit boues septem torosos: & totidem macros. Gen. 41. Pratum boum vallis erit Iosaphat: hic adiudicabuntur lanienæ gehennali.

Hincque
gaudium
erit.

II. Eia, accede anima: corpus amar, & intra tuum; iam tale: O quale p̄x illo!

1. Veni, ait Methodius: Una patiens, una que gloriā suscipiens cum collega corpore. 2. O gaudium quale, inter Angelos, hominibus? Quæ voces exultantium? Quæ Dei vocantis. Venite benedicti? &c. 3. Ioseph. Gen. 41. ex biennali carcere ad tantam egressus gloriā quo gaudio tacite cor ei exilierit? Quo corpora è tumulis educta ad tantam gloriā? Venite, p̄sidete paratum vobis regnum.

E contra heu, quis cruciatuſ reproborum? Quæ maledicta animarum in corpora; & vici ſim; Incipiant diceremontibus, &c. Luc. 23. At Psalm. 57. Letabitur iu-

ſlus, cum viderit vindictam. Iam ei dulce, fuſſe passum eluſiem, pauperiem, cilicia, &c. Hoc attendit Job 14. cum dixit: Cunctis diebus nunc milito: expeſto, donec veniat immutatio mea. Tunc, qui ferociati &c. prius, erunt damnati: & contra. Mea, inquis? Dic noſtra. Nam erit tunc vniuersalis deſcriptio orbis, nou ab Augusto; ſed Deo.

P A R S V.

De loco Iudiciali.

I. *O* Vis locus iudicij? 1. Joel. 3. Congregabo omnes gentes; & deducam eas in vallem Iosaphat. & diceptabo cum eis ibi. 2. Angeli videntur Apostolis quoque locum illum designasse. Act. 1. Hic Iesu qui assumptus est à vobis in cælum ſic veniet, quemadmodum vidisti eum euentum in cælum. At qui conſtar, quod è monte Oliveti ascenderit cælos, cui vicina Iosaphat. 3. S. Thomas 4. Sent. diſt. 48 q. 1. art. 4. purat id aperte colligi poſſe ex dictis Act. 1. Deinde ex Psalm. 73. Deus Rex noſter operatus eſt ſalutem in medio terra; id eſt, in meditullio orbis, vbi vallis eſt Iosaphat; ait Iosephus 1. 3. c. 3. Hier. Cyr. &c.

II. Ratio fauet: Qui aibi ſaluator ſalutem misericordiæ eſt operatus; probabile, quod ibidem & iudicium ſudex vel peragere iuftitiae. 2. Quia emittit Angelos, qui congregabunt electos a qua: or ventis: ergo in medium ab extremitatibus. 3. Vbi Iesu ignominiam rufit; par eſt ibidem & gloriā ferat: ibi iudicet; vbi iudicatus eſt. 4. Conuenit Regem in metropoli de ſummarerum decernere: at Solyma eſt orbis metropolis; unde ele-ctus eſt. Ergo illic reſtituatur. 5. Valet locus Domino ad exprobrandum ingratitatis beneficia à ſe p̄fifta in Bethlehem, Bethania, Ierusalem, Caluaria, &c.

Manlius Romam, in Saxo Tarpeio
contra

Sed inde
iudicium.

contra Seriones olim à se se defensam, seruare; ait *Plut. in vita Camilli*. Post à Romanis damnatus cum educitur, visarupe Tarpeia, ait: Ecce rupes illa vos argueret, tali seruatæ ibi à me Romæ. Confusi, virum absoluere. Plusè locis sanctis Christi confundentur iniusti.

PARS VI.

An & paruuli non baptizati comparebunt?

I. *Q*ui conuenient ad iudicium? Rich. de S. Vict. ex 4. dist. 17. Quatuor sunt genera hominum: iudicati, & damnati: iudicandi, & damnandi: iudicati & saluati: iudicandi & saluandi.

Paruulis autem non baptizatis quid fieri? Duplex opinio. Prima Eos ab fore ab iudicio. 1. Quia aderunt tantum Agni, & hœdi. At neutri sunt paruuli. Nec cum Agnis statui possunt; ob peccatum originale: Nec cum hœdis; quia peccato carent actuali: ac proinde pœna sensus.

2. Duplex sententia iudicis erit: At neutra paruulis conuenit. Quia opera ea nec præstare potuerunt cum Agnis; nec omittere cum hœdis. Neque plures sunt, quam duas sententias. Ergo neutri intererunt iudicio.

3. Dan. 12. Multe hi, qui dormiunt, euigilabunt: alii invitam eternam, alii in opprobrium. Si multi: ergo videtur, quod non omnes. Ergo aliqui nec ad vitam nec ad opprobrium. In quibus quos numeres, nisi paruulos. 4. Iudicium erit de saluandis ad cœlum, & damnandis ad infernum. At neutrum in locum venient paruuli. ergo.

II. Secunda sententia certior est. Resurgent, & iudicabuntur. 1. Apocal. 20. Vidi mortuos, magnos, & pusilos stantes in conspectu throni. 2. Et congregabuntur ad eum Omnes. 3. Sic D. Th. Ratto eius. 1. Om-

nibus debetur merces aut boni, aut malorum: Sed paruulis inest malum Adæ nō dum persolutum totum: ergo. 2. Gratia Iesu infinitis partibus est maior, & efficacior peccato Adæ. Roman. 5. At per peccatum mors; per Iesum autem resurrectio æque ad Omnes pertransit: ergo & paruuli resurgent.

O quis tunc erit cruciatus abortum procurantium; aut negligentium baptismum parentum? 1. Graue erat Ezechiae Regi audire, filios in Babylonem abducendos captiuos, Isa. 39. Quanto istis grauius? 2. Neque tunc dicendi est locus cum Job. 10. Dimitte me, ut plangam paullum dolorem meum. 3. Nec cum Davide in facie & cinere, & ieunio oranditus erit: yti illi pro filio Bersabeæ. 2. Reg. 12.

DOMINICA XXVI POST TRINITATEM.

Cum videritis abominationem desolationis. Matthæi 24.

V Idit, Apoc. 12. Ioannes draconem rufum, septicipitem, decacornem, septies coronatum, trahentem cauda tertiam stellarum partem, qui rabiem suam in unam conuertebat Mulierem. Fuit ille Lucifer. At erit similis Antichristus sanguinarius regnorum potens multorum; virulentus, innumerostrahet: Ecclesiæ persecutor dirus.

Nos circa hæc

- I. De nominibus Antichristi.
- II. De desolatione Ieroölymitane Urbis, & Orbis.
- III. De tribulatione magna, in secundo Aduenta Iesu.
- IV. De abominatione Antichristiana generalim.

Nn. 2 V. De